

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

Zestawienie tematyczne
– Ekstradycja i kara dożywotniego pozbawienia wolności

Kwiecień 2024 r.
Niniejsze zestawienie nie jest wiążące dla Trybunału
i nie ma charakteru wyczerpującego

Ekstradycja i kara dożywotniego pozbawienia wolności

Zobacz również zestawienie [„Kara dożywotniego pozbawienia wolności”](#).

Artykuł 3 **Europejskiej Konwencji Praw Człowieka**:

"Nikt nie może być poddany torturom ani nieludzkiemu lub poniżającemu traktowaniu albo karaniu."

Nivette przeciwko Francji

13 lipca 2001 r. (decyzja o dopuszczalności)

Skarżący, obywatel Stanów Zjednoczonych, podejrzany o zamordowanie swojej przyjaciółki, podniósł w szczególności, że jego ekstradycja do Stanów Zjednoczonych stanowiłaby naruszenie Artykułu 3 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka, gdyby został skazany na dożywotnie pozbawienie wolności bez żadnej możliwości przedterminowego zwolnienia.

Europejski Trybunał Praw Człowieka uznał skargę za niedopuszczalną jako oczywiście bezzasadną. Zwracając uwagę w szczególności, że Prokurator Okręgowy Hrabstwa Sacramento przyrzekła pod przysięgą, że niezależnie od okoliczności, stan Kalifornia nie powoła się na szczególne okoliczności będące wymogiem orzeczenia kary śmierci lub dożywotniego pozbawienia wolności bez możliwości przedterminowego zwolnienia oraz że jej przyrzeczenie wiąże zarówno jej następców prawnych, jak i stan Kalifornia, Trybunał uznał, że gwarancje uzyskane przez rząd francuski oddaliły zagrożenie skazania skarżącego na karę pozbawienia wolności bez możliwości przedterminowego zwolnienia. Tym samym ekstradycja nie mogła narazić go na poważne ryzyko poddania traktowaniu lub karaniu zabronionemu przez Artykuł 3 Konwencji.

Zobacz również: [Olaechea Cahuas przeciwko Hiszpanii](#), wyrok z 10 sierpnia 2006 r.

Einhorn przeciwko Francji

16 października 2001 r. (decyzja w sprawie dopuszczalności)

Skarżący, obywatel Stanów Zjednoczonych, opuścił USA po tym, jak został oskarżony o zamordowanie swojej byłej partnerki. Został uznany winnym morderstwa i skazany *in absentia* na dożywotnie pozbawienie wolności. Rząd francuski zgodził się na ekstradycję uzasadniając, że skarżący skorzysta z nowego i sprawiedliwego procesu jeśli powróci do Pensylwanii oraz że nie grozi mu kara śmierci. Skarżący odwołał się, a francuski *Conseil d'Etat* odrzucił jego odwołanie. Skarżący podniósł przed Trybunałem, że zgoda na ekstradycję została wydana z naruszeniem Artykułu 3 Konwencji, w szczególności dlatego, że istniało prawdopodobieństwo wymierzenia mu kary dożywotniego pozbawienia wolności bez realnej możliwości złagodzenia wyroku lub warunkowego przedterminowego zwolnienia.

Trybunał uznał skargę za **niedopuszczalną** jako oczywiście bezzasadną. Powtarzając, że nie można wykluczyć, że wymierzenie nieredukowalnej kary dożywotniego pozbawienia wolności może wzbudzać wątpliwości w świetle Artykułu 3 Konwencji oraz odwołując się w tym zakresie do dokumentów Rady Europy na ten temat¹, Trybunał doszedł do wniosku, że nie można również wykluczyć, iż ekstradycja osoby do stanu, w którym grozi mu skazanie na karę dożywotniego pozbawienia wolności bez możliwości przedterminowego zwolnienia może wzbudzać wątpliwości w świetle Artykułu 3 Konwencji.

W niniejszej sprawie Trybunał zauważył jednak, że Gubernator stanu Pensylwania może zamienić karę dożywotniego pozbawienia wolności na inną karę, której czas trwania pozwala na zastosowanie przedterminowego zwolnienia. W związku z tym, choć możliwość przedterminowego zwolnienia więźniów odbywających karę dożywotniego pozbawienia wolności w stanie Pensylwania była ograniczona, nie można z tego jednak wnioskować, że jeśli skarżący zostałby skazany po nowym procesie w Pensylwanii na karę dożywotniego pozbawienia wolności, to nie mógłby uzyskać warunkowego zwolnienia, a nie przedstawił on żadnego dowodu, który nakazywałby wyciągnięcie takich wniosków.

Zobacz również: **Schuchter przeciwko Włochom**, decyzja w sprawie dopuszczalności z dnia 11 października 2011 r.; **Segura Naranjo przeciwko Polsce**, decyzja w sprawie dopuszczalności z dnia 6 grudnia 2011 r.

Harkins i Edwards przeciwko Zjednoczonemu Królestwu

17 stycznia 2012 r. (wyrok)

Obaj skarżący stali w obliczu ekstradycji z Wielkiej Brytanii do Stanów Zjednoczonych, gdzie jak utrzymywali, groziła im kara śmierci lub dożywotnie pozbawienie wolności bez możliwości zwolnienia warunkowego. Władze USA zapewniły, że w ich sprawach nie zostanie wymierzona kara śmierci, a maksymalną grożącą im karą było dożywotnie pozbawienie wolności. **Odnosząc się do ryzyka dożywotniego pozbawienia wolności bez możliwości warunkowego zwolnienia Trybunał stwierdził, że nie nastąpi naruszenie Artykułu 3** (zakaz niehumanitarnego lub poniżającego traktowania) Konwencji, **jeśli skarżący zostaną poddani ekstradycji** do Stanów Zjednoczonych, uznając że żaden ze skarżących nie wykazał istnienia realnego ryzyka naruszenia Artykułu 3. W sprawie pierwszego skarżącego Trybunał nie został przekonany, że orzeczenie w Stanach Zjednoczonych bezwzględnej kary dożywotniego pozbawienia wolności byłoby rażąco nieproporcjonalne. W chwili popełnienia zarzucanego mu przestępstwa miał ponad 18 lat, nie zostało u niego zdiagnozowane zaburzenie psychiczne, a zabójstwo stanowiło element usiłowania dokonania rozboju z użyciem broni palnej – okoliczności obciążającej. Ponadto nie został on jeszcze skazany - a nawet jeśli zostałby uznany winnym i skazany na obowiązkową karę dożywotniego pozbawienia wolności, przetrzymywanie go w więzieniu przez resztę życia może nadal być uzasadnione. Gdyby tak nie było, Gubernator Florydy oraz Rada ds. Ułaskawień stanu Floryda mogły, co do zasady, zdecydować o złagodzeniu kary. W odniesieniu do drugiego skarżącego, groziła mu – co najwyżej – uznaniowa kara dożywotniego pozbawienia wolności bez możliwości warunkowego zwolnienia. Biorąc pod uwagę, że kara taka mogłaby zostać nałożona tylko po rozważeniu przez sędziego prowadzącego rozprawę wszystkich istotnych okoliczności i tylko wtedy, gdy zostanie uznany za winnego popełnienia zabójstwa z premedytacją, Trybunał uznał, że taki wyrok nie byłby rażąco nieproporcjonalny.

¹ Patrz sprawozdanie ogólne dotyczące traktowania więźniów odbywających długoletnie wyroki, sporządzone przez Podkomitet nr XXV Europejskiego Komitetu ds. Problemów Związanych z Przystępczością (Rada Europy, 1977) oraz Rezolucja (76) w sprawie traktowania więźniów odbywających długoletnie wyroki, przyjęta przez Komitet Ministrów Rady Europy w ramach prac Podkomitetu.

Babar Ahmad i Inni przeciwko Zjednoczonemu Królestwu

10 kwietnia 2012 r. (wyrok)

Skarżącym przedstawiony został szereg zarzutów związanych z działalnością terrorystyczną w Stanach Zjednoczonych, które zwróciły się o ich ekstradycję. Skarga dotyczyła ryzyka odbywania wyroku w więzieniu o zaostrzonym rygorze, gdzie skarżący mogliby zostać poddani specjalnym środkom administracyjnym, a także ryzyka skazania na nieredukowalną karę dożywotniego pozbawienia wolności.

W odniesieniu do pięciu skarżących² Trybunał uznał, że jeśli zostaną poddani ekstradycji do Stanów Zjednoczonych, **nie dojdzie do naruszenia Artykułu 3 Konwencji** w związku z długością potencjalnie orzeczonych wobec nich kar. Trybunał zauważył w szczególności, że nie jest pewne, czy – w razie ekstradycji – skarżący zostaliby skazani ani czy zostałyby orzeczona wobec nich uznaniowa kara dożywotniego pozbawienia wolności. Jednakże nawet jeśli taka kara zostałaby nałożona na skarżących, biorąc pod uwagę ciężar postawionych im zarzutów, Trybunał nie uznał, że byłaby ona rażąco nieproporcjonalna. Ponadto, z uwagi na fakt, że żaden ze skarżących nie został jeszcze skazany ani nie rozpoczął odbywania kary, Trybunał uznał, że nie wykazali oni że, po ekstradycji, ich osadzenie w więzieniu w Stanach Zjednoczonych nie będzie służyło żadnemu uzasadnionemu celowi penologicznemu. Ponadto nie było pewne, czy w razie zaistnienia takiej okoliczności, władze USA odmówią skorzystania z mechanizmów dostępnych w ich systemie w celu skrócenia kar potencjalnie wymierzonych skarżącym.

Čalovskis przeciwko Litwie

24 lipca 2014 r. (wyrok)

Sprawa dotyczyła zatrzymania i aresztowania skarżącego do czasu ekstradycji, jak również zezwolenia na jego ekstradycję do Stanów Zjednoczonych w celu postawienia go przed sądem w związku z zarzutem udziału w przestępstwach związanych z cyberprzestępczością. Skarżący twierdził w szczególności, że w przypadku ekstradycji z Łotwy groziłyby mu tortury oraz orzeczenie nieproporcjonalnie wysokiej kary pozbawienia wolności.

Trybunał orzekł, że **nie doszło do naruszenia Artykułu 3 Konwencji** w odniesieniu do wydania skarżącego w drodze ekstradycji, stwierdzając, że gdyby został poddany ekstradycji do Stanów Zjednoczonych w związku z postawieniem go w stan oskarżenia o przestępstwa związane z cyberprzestępczością, nie byłby narażony na rzeczywiste ryzyko złego traktowania. W szczególności w odniesieniu do zarzutu skarżącego, że jego wyrok w Stanach Zjednoczonych byłby znacznie wyższy niż na Łotwie, Trybunał zauważył, że porównanie to nie jest wystarczające do wykazania „rażącej nieproporcjonalności”. Skarżący nie twierdził również, że w Stanach Zjednoczonych może zostać skazany na karę dożywotniego pozbawienia wolności bez możliwości jej zweryfikowania, ani nie złożył skargi, że maksymalne kary mogą zostać na niego nałożone bez należytego uwzględnienia wszystkich istotnych okoliczności łagodzących i obciążających.

Trabelsi przeciwko Belgii

4 września 2014 r. (wyrok)

Sprawa ta dotyczyła ekstradycji obywatela Tunezji, do której doszło pomimo zastosowania przez Trybunał środka tymczasowego [*interim measure*], na podstawie Art. 39 [Regulaminu Trybunału](#)³, z Belgii do Stanów Zjednoczonych, gdzie jest on oskarżony o popełnienie przestępstw terrorystycznych i grozi mu kara dożywotniego pozbawienia wolności. Skarżący

² Badanie skargi szóstego skarżącego zostało odroczone i Trybunał postanowił rozpoznać ją pod nowym numerem (skarga nr 17299/12).

³ Środki tymczasowe są środkami podejmowanymi w ramach procedury toczącej się przed Trybunałem, które są wiążące dla danego Państwa. Nie przesądzają one o dalszych decyzjach Trybunału dotyczących dopuszczalności lub meritum przedmiotowej sprawy. Jeśli Trybunał dopuści wniosek o środek tymczasowy, wydalenie skarżącego zostaje wstrzymane na czas badania skargi przez Trybunał (jednakże Trybunał śledzi sytuację skarżącego i może znieść środek tymczasowy podczas rozpatrywania sprawy). Zobacz również zestawienie tematyczne dotyczące "Środków tymczasowych".

zarzucił w szczególności, że jego ekstradycja do Stanów Zjednoczonych Ameryki może narazić go na traktowanie niezgodne z Artykułem 3 Konwencji. Stwierdził on w tym względzie, że niektóre z przestępstw, w odniesieniu do których zezwolono na ekstradycję zagrożone są maksymalną karą dożywotnia, która **de facto** jest nieredukowalna, a jeśli zostałby skazany to nie miałby perspektywy na zwolnienie.

Trybunał uznał, że kara dożywotniego pozbawienia wolności, która groziła skarżącemu w Stanach Zjednoczonych była nieredukowalna, ponieważ amerykańskie prawo nie przewiduje właściwego mechanizmu poddawania tego typu wyroków weryfikacji, co oznacza, że jego ekstradycja do Stanów Zjednoczonych stanowiła **naruszenie Artykułu 3** Konwencji. Trybunał powtórzył w szczególności, że wymierzenie kary dożywotniego pozbawienia wolności dorosłemu sprawcy nie jest zabronione przez żadne z postanowień Konwencji, pod warunkiem, że kara nie jest nieproporcjonalna. Z drugiej strony, aby zapewnić zgodność z Artykułem 3, kara taka nie może być nieredukowalna **de iure** oraz **de facto**. W celu dokonania oceny tego wymogu Trybunał musiał upewnić się, czy o skazanym na dożywocie można powiedzieć, że ma jakąkolwiek perspektywę na zwolnienie oraz czy prawo krajowe przewiduje możliwość weryfikacji kary dożywotniego pozbawienia wolności pod kątem jej złagodzenia, darowania lub zakończenia albo warunkowego zwolnienia skazanego. Ponadto skazany musiał zostać poinformowany o zasadach i warunkach umożliwiających dokonanie takiej zmiany na początku wykonywania kary. Trybunał powtórzył również, że Artykuł 3 nakłada na Układające się Strony zobowiązanie do niewydalania danej osoby do państwa, w którym groziłoby im realne ryzyko, że zostanie ona poddana zabronionemu niewłaściwemu traktowaniu. W omawianej sprawie Trybunał uznał, że w świetle wagi przedstawionych skarżącemu zarzutów, dotyczących działalności terrorystycznej oraz faktu, że wyrok mógłby zostać wydany tylko po rozważeniu przez sąd wszystkich istotnych okoliczności łagodzących i obciążających, uznaniowa⁴ kara dożywotniego pozbawienia wolności nie byłaby rażąco nieproporcjonalna. Trybunał stwierdził jednakże, że władze USA nie przedstawiły żadnych konkretnych gwarancji, że skarżący nie zostanie skazany na nieredukowalną karę dożywotnia. Trybunał zauważył również, że choć prawodawstwo USA przewiduje różne możliwości redukcji kary dożywotnia (w tym prezydenckie prawo łaski), które dają skarżącemu szanse na zwolnienie, to nie przewiduje żadnej procedury równoznacznej z mechanizmem weryfikacji tego typu wyroków dla celów Artykułu 3 Konwencji.

Findikoglu przeciwko Niemcom

7 czerwiec 2016 r. (decyzja w sprawie dopuszczalności)

W 2015 r. skarżący został poddany ekstradycji do Stanów Zjednoczonych Ameryki, gdzie był poszukiwany w związku z międzynarodowym spiskiem, który miał doprowadzić do ataku na sieci komputerowe dostawców usług finansowych w celu uzyskania korzyści finansowych. Skarżący zarzucał, że za szereg przestępstw, w odniesieniu do których zezwolono na jego ekstradycję, grozi mu kara pozbawienia wolności do 247,5 lat, co oznacza, że w przypadku skazania nie będzie miał perspektywy na zwolnienie.

Trybunał orzekł w szczególności, że w przypadku skarżącego nie można zakładać istnienia ryzyka kary dożywotniego pozbawienia wolności, a problem, czy skarżący, jeśli zostałby skazany, miałby jakąkolwiek szansę na zwolnienie, nie jest istotny. W związku z tym uznał skargę za **niedopuszczalną** jako oczywiście bezzasadną, przyjmując, że skarżący nie wykazał, że jego ekstradycja do Stanów Zjednoczonych, w razie prawdopodobnego wyroku narażała go na realne ryzyko złego traktowania sięgającego poziomu przewidzianego w art. 3 Konwencji.

Zobacz również: **Lopez Elorza przeciwko Hiszpanii**, wyrok z 12 grudnia 2017 r.

---

⁴ „Uznaniowa” w rozumieniu, że sędzia może orzec karę mniej dotkliwą poprzez wymierzenie kary pozbawienia wolności na określoną liczbę lat.

Harkins przeciwko Zjednoczonemu Królestwu

10 lipca 2017 (Wielka Izba – decyzja w sprawie dopuszczalności)

Sprawa ta dotyczyła ekstradycji obywatela brytyjskiego do Stanów Zjednoczonych Ameryki w celu postawienia go przed sądem za morderstwo pierwszego stopnia. Skarżący zarzucał, że jego ekstradycja do Stanów Zjednoczonych naruszałaby art. 3 i 6 (prawo do rzetelnego procesu sądowego) Konwencji, ponieważ w przypadku skazania na Florydzie groziłaby mu obligatoryjna kara dożywotnia w więzieniu bez możliwości warunkowego zwolnienia. To już po raz drugi skarżący złożył skargę do Europejskiego Trybunału w związku z jego ekstradycją. W 2012 r. w wyroku w sprawie [Harkins i Edwards](#) (zob. str. 1 powyżej) Trybunał stwierdził, że jego ekstradycja nie naruszyłaby art. 3 Konwencji. Jednakże skarżący nie został poddany ekstradycji, a w następstwie późniejszych wyroków Trybunału w sprawach [Vinter i Inni](#) oraz [Trabelsi](#) argumentował przed sądami krajowymi, że zmiany w orzecznictwie Trybunału dotyczącym wyroków skazujących na dożywocie bez możliwości warunkowego zwolnienia wymagały ponownego wszczęcia postępowania. Sądy brytyjskie odmówiły ponownego wszczęcia postępowania, a skarżący w swoim drugim wniosku do Trybunału, opierając się na ostatnim orzecznictwie, ponownie skarżył się, że jego ekstradycja naruszyłaby prawa wynikające z Art. 3.

Wielka Izba uznała obie skargi za **niedopuszczalne**. W pierwszej kolejności uznała, że zarzuty skarżącego wynikające z art. 3 Konwencji powinny zostać uznane za niedopuszczalne, ponieważ były one „zasadniczo takie same” (w rozumieniu art. 35 § 2 lit. (b) Konwencji) jak skarga rozpatrywana przez Trybunał na podstawie art. 3 w 2012 r. Dochodząc do tego wniosku, Wielka Izba odrzuciła argument skarżącego, że zmiany w jego orzecznictwie, które miały miejsce w sprawach [Vinter i Inni](#) oraz [Trabelsi](#) mogą stanowić „nową istotną informację” w rozumieniu art. 35 § 2 lit. (b). Odmienne stwierdzenie, podważałoby zasadę pewności prawa oraz podważałoby wiarygodność i autorytet wyroków Trybunału. Co więcej, jeśli chodzi o zarzuty skarżącego dotyczące Artykułu 6 Konwencji, Wielka Izba doszła do wniosku, że okoliczności faktyczne sprawy nie ujawniły żadnego ryzyka, że skarżący mógłby ucierpieć z powodu rażącej odmowy prawa do sądu. Ponadto Wielka Izba zdecydowała również, że środek tymczasowy [interim measure] (wynikający z Art. 39 [Regulaminu Trybunału](#)), nakazujący rządowi brytyjskiemu konieczność wstrzymania ekstradycji skarżącego, zostanie uchylony.

Sanchez-Sanchez przeciwko Zjednoczonemu Królestwu

3 listopada 2022 (Wielka Izba – wyrok)

Sprawa ta dotyczyła wniosku o ekstradycję skarżącego, obywatela Meksyku, do Stanów Zjednoczonych w celu postawienia go przed sądem za handel narkotykami, gdzie twierdził, że istnieje możliwość, że w przypadku skazania, zostanie skazany na karę dożywotniego pozbawienia wolności bez możliwości zwolnienia warunkowego.

Trybunał orzekł, że ekstradycja skarżącego do Stanów Zjednoczonych nie będzie naruszeniem art. 3 Konwencji. Stwierdził w szczególności, że podczas gdy zasady określone w poprzednim orzecznictwie Trybunału muszą być stosowane w sprawach krajowych, w sprawie ekstradycji takiej jak ta wymagane jest dostosowane podejście, w której skarżący nie został ani uznany za winnego ani skazany, a stwierdzenie naruszenia mogłoby uniemożliwić mu stawienie się przed sądem. Następnie Trybunał odszedł od linii orzeczniczej w sprawie [Trabelsi przeciwko Belgii](#) (patrz wyżej), niemającej charakteru krajowego, podkreślając jednak, że w żaden sposób nie podważa to jego stanowiska, że ekstradycja osoby przez Państwo Układające się stwarza problemy, gdy istnieją poważne podstawy, aby sądzić, że będzie ona narażona na rzeczywiste ryzyko poddania traktowaniu sprzecznemu z art. 3 Konwencji w Państwie wnioskującym o ekstradycję. Wreszcie, Trybunał zauważył, że w sprawach ekstradycji, po pierwsze, do skarżącego należało wykazanie, że istniało realne ryzyko, że w przypadku skazania zostałby skazany na karę dożywotniego pozbawienia wolności bez możliwości zwolnienia warunkowego. Następnie, zgodnie z linią orzeczniczą w sprawie [Vinter i inni przeciwko Zjednoczonemu Królestwu](#) (patrz wyżej), Państwo wydające musi upewnić się, przed wydaniem zgody na ekstradycję, że w państwie zwracającym się z wnioskiem o ekstradycję istnieje mechanizm rewizji wyroku, który pozwoliłby władzom krajowym rozważyć postępowanie

więźnia w resocjalizacji lub innych podstaw do zwolnienia w oparciu o jego zachowanie lub inne okoliczności. W przypadku skarżącego w niniejszej sprawie Trybunał uznał, że nie wykazał on, że w przypadku skazania go w Stanach Zjednoczonych za zarzucane mu przestępstwa istniałoby realne ryzyko, że otrzymałby karę dożywotniego pozbawienia wolności bez możliwości warunkowego zwolnienia. Nie było zatem potrzeby przeprowadzania drugiego etapu analizy.

Zobacz również: [Lang przeciwko Ukrainie](#), wyrok z 9 listopada 2023 r.

McCallum przeciwko Włochom

3 listopada 2022 (Wielka Izba – decyzja w sprawie dopuszczalności)

Sprawa ta dotyczyła potencjalnej ekstradycji skarżącej do Stanów Zjednoczonych, gdzie była poszukiwana jako podejrzana o zabójstwo jej męża i spalenia jego zwłok. Skarżąca zarzucała, że w przypadku ekstradycji do Stanów Zjednoczonych, groziło jej realne ryzyko dożywotniego pozbawienia wolności bez możliwości zwolnienia warunkowego.

Trybunał uznał skargę za **niedopuszczalną**, jako w sposób oczywisty nieuzasadnioną, ponieważ władze USA zobowiązały się, że skarżąca nie może zostać skazana na dożywocie bez możliwości zwolnienia warunkowego, a zatem nie groziło jej ryzyko wyroku, który byłby równoznaczny z nieludzką lub poniżającą karą. Trybunał zauważył w szczególności, że kluczowy fakt w sprawie uległ zmianie, gdy prokuratorzy z Michigan zobowiązali się do osądzenia skarżącej za główne przestępstwo mniejszej wagi, jakim jest „zabójstwo z użyciem przemocy – drugiego stopnia”. To zobowiązanie ze strony władz USA zostało przekazane ich włoskim odpowiednikom za pośrednictwem noty dyplomatycznej. Trybunał powtórzył, że noty dyplomatyczne „niosą ze sobą domniemanie dobrej wiary i że w sprawach ekstradycji właściwe jest, aby domniemanie to stosować do państwa zwracającego się z wnioskiem o ekstradycję, które ma długą historię poszanowania demokracji, praw człowieka i praworządności oraz które miało długotrwałe porozumienia ekstradycyjne z państwami będącymi stronami umowy...”. Miało to zastosowanie w tej sprawie, a skarżąca mogła zostać osądzona wyłącznie na warunkach określonych w notcie dyplomatycznej.

Bijan Balahan przeciwko Szwecji

29 czerwca 2023 (wyrok)

Sprawa ta dotyczyła decyzji szwedzkich władz o ekstradycji skarżącego do Stanów Zjednoczonych. Skarżący był poszukiwany w Stanie Kalifornia jako podejrzany o brutalne akty przemocy, tortury, nakłanianie do składania fałszywych zeznań, zastraszanie świadka po wcześniejszym skazaniu i kradzież na dużą skalę, wszystkie rzekomo popełnione w 2020 r. Szwedzki Sąd Najwyższy stwierdził, że ekstradycja skarżącego nie stoi w sprzeczności z Konwencją.

Trybunał uznał, że jeśli skarżący zostanie ekstradowany do Stanów Zjednoczonych, **nie będzie to naruszeniem art. 3 Konwencji**. Trybunał stwierdził w szczególności, że skarżący nie przedstawił argumentów, że w przypadku ekstradycji grozi mu albo dożywocie *de jure* ani *de facto* bez możliwości zwolnienia warunkowego, albo że wyrok, który mógłby otrzymać, będzie rażąco niewspółmierny. Trybunał uznał, że skarżący co najwyżej ryzykował dożywotnim pozbawieniem wolności z możliwością zwolnienia warunkowego i że nie wykazał, że istnieje realne ryzyko, że, jak twierdził, będzie musiał odbyć karę co najmniej 61 lat, zanim będzie mógł ubiegać się o zwolnienie warunkowe. Trybunał zwrócił uwagę również na powagę oskarżeń przeciwko skarżącemu, oddalając argument, że wyrok będzie rażąco niewspółmierny.

Carvajal Barrios przeciwko Hiszpanii

4 lipca 2023 (decyzja w sprawie dopuszczalności)

Sprawa dotyczyła ekstradycji skarżącego – obywatela Wenezueli, który był członkiem wenezuelskiej agencji wywiadowczej, w tym szefem kontrwywiadu pod rządami prezydenta Wenezueli Hugo Cháveza – do Stanów Zjednoczonych, gdzie był poszukiwany za przestępstwa przemytu narkotyków. Skarżący zarzucił, że jego ekstradycja do Stanów Zjednoczonych naraziłaby go na ryzyko dożywotniego pozbawienia wolności bez możliwości zwolnienia warunkowego.

Trybunał uznał skargę za **niedopuszczalną**, jako w sposób oczywisty nieuzasadnioną, stwierdzając, że skarżący nie wykazał, że w przypadku ekstradycji groziłoby mu rzeczywiste ryzyko skazania na dożywocie bez możliwości zwolnienia warunkowego z naruszeniem art. 3 Konwencji. Ponieważ skarżący nie został jeszcze osądzony, trudno było ustalić wynik postępowania, ale Trybunał był przekonany, że zostanie osądzony w systemie prawnym szanującym praworządność i zasady sprawiedliwego procesu, w którym będzie miał pełną możliwość przygotowania obrony z pomocą reprezentacji prawnej. Trybunał zauważył również, że istnieje wiele okoliczności, w których skarżący nie otrzymałby najsurowszej możliwej kary, w tym uniewinnienia, przyznania się do winy lub ugody. Ponadto wyrok nie byłby automatyczny i opierałby się na szerokim zakresie czynników, w tym czynnikach łagodzących. W niniejszej sprawie skarżący nie dostarczył żadnych informacji, że czynniki łagodzące w jego sprawie nie zostaną wzięte pod uwagę. Miałyby również prawo do apelacji. Podsumowując, takie wyroki były bardzo rzadkie w sprawach federalnych w Stanach Zjednoczonych.

Compaoré przeciwko Francji

7 września 2023 (wyrok)

Sprawa ta dotyczyła ekstradycji, zatwierdzonej postanowieniem wydanym w dniu 21 lutego 2020 r., skarżącego - obywatela Burkina Faso, który był bratem byłego prezydenta Republiki Burkina Faso Blaise'a Compaoré i jednym z jego bliskich doradców, dopóki ten ostatni nie został zmuszony do rezygnacji w dniu 31 października 2014 r. w wyniku powstania ludowego - do Burkina Faso, gdzie groziło mu postępowanie karne za „podżeganie do zabójstwa” dziennikarza śledczego i trzech towarzyszących mu mężczyzn. Skarżący stwierdził, że jego ekstradycja do Burkina Faso naraziłaby go na realne ryzyko tortur lub nieludzkiego bądź poniżającego traktowania.

Trybunał orzekł, że doszłoby do **naruszenia art. 3 Konwencji** w aspekcie proceduralnym, gdyby nakaz ekstradycji został wykonany bez uprzedniej ponownej oceny ważności i wiarygodności zapewnień dyplomatycznych złożonych przez Burkina Faso. W szczególności, po dokonaniu przeglądu zapewnień dyplomatycznych złożonych przez państwo Burkina Faso, które wystąpiło z wnioskiem o ekstradycję, oraz zbadaniu wiarygodności tych zapewnień w świetle znaczących wstrząsów politycznych po dwóch wojskowych zamachach stanu, Trybunał stwierdził, że zapewnienia te nie zostały powtórzone przez drugi rząd tymczasowy utworzony przez nową głowę państwa Burkina Faso, która objęła władzę w dniu 30 września 2022 r., a rząd, który otrzymał ostatnie uwagi skarżącego w tej kwestii w dniu 19 października 2022 r., nie odniósł się do nich. W związku z tym Trybunał stwierdził, że ponieważ w chwili wydania niniejszego orzeczenia władze krajowe nie uwzględniły nowego kontekstu politycznego i konstytucyjnego w państwie wnioskującym o ekstradycję, a w szczególności nie rozważyły, czy zapewnienia, na których oparto decyzje o ekstradycji, pozostały wiążące dla państwa Burkinabè, nie był on przekonany, że ryzyko zarzucane przez skarżącego, że zostanie poddany traktowaniu sprzecznemu z art. 3 Konwencji, zostało obecnie wykluczone w postępowaniu

ekstradycyjnym. Odnosiło się to zarówno do ryzyka, że skarżący nie zostanie zatrzymany w oddziale więzienia w Wagadugu zarezerwowanym dla osób publicznych, jak i do ryzyka, że może zostać skazany na dożywocie w Burkina Faso bez możliwości zwolnienia.

Matthews and Johnson przeciwko Rumunii I Lazăr przeciwko Rumunii

9 kwietnia 2024 (wyroki)⁵

Sprawy dotyczyły zatrzymania skarżących i nakazania przez rumuńskie sądy ich ekstradycji do Stanów Zjednoczonych w marcu 2021 roku. Wszyscy trzej skarżący byli poszukiwani m.in. za wymuszenia rozbójnicze, przestępstwa narkotykowe i pranie brudnych pieniędzy. Skarżący twierdzili w szczególności, że ich ekstradycja do Stanów Zjednoczonych groziła im karą dożywotniego pozbawienia wolności bez możliwości zwolnienia warunkowego.

Trybunał uznał za **niedopuszczalną**, jako w sposób oczywisty nieuzasadnioną, skargę skarżących na podstawie **art. 3** Konwencji. Stwierdził, że skarżący nie wykazali, że w przypadku ekstradycji do USA grozi im kara dożywotniego pozbawienia wolności bez możliwości warunkowego zwolnienia, zwracając uwagę na praktykę wydawania wyroków w podobnych sprawach przed sądami w USA. Trybunał uznał również, że w przedmiotowych sprawach nie doszło do naruszenia **art. 5 ust. 1 (f)** (prawo do wolności i bezpieczeństwa osobistego) Konwencji.

Kontakt z mediami:

Tel.: +33 (0)3 90 21 42 08

---

⁵ Wyroki te staną się ostateczne w okolicznościach określonych w art. 44 § 2 (wyroki ostateczne) [Europejskiej Konwencji Praw Człowieka](#).